

Gender aan de Universiteit Antwerpen

Rapportering gendercijfers januari 2023

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De academische loopbaan: stand van zaken aan UAntwerpen.....	3
<i>Genderverdeling bij studenten</i>	<i>4</i>
<i>Genderverdeling bij het academisch personeel.....</i>	<i>7</i>
Genderverdeling per academische graad.....	7
Genderverdeling bij aanwervingen ZAP	9
Genderverdeling bij promoties.....	10
3. De aanwezigheid van mannen en vrouwen in raden en commissies	11
Rector	11
Vicerectoren	11
Raad van Bestuur.....	11
Bestuurscollege	12
Onderzoeksraad	12
Onderwijsraad	12
Raad Dienstverlening.....	12
College van decanen.....	13
Centrale beoordelingscommissie	13
Industrieel onderzoeksfondsraad	13
Conclusies	14

1. Inleiding

Sinds 2008 neemt UAntwerpen actief haar maatschappelijke verantwoordelijkheid op in het creëren van een meer inclusieve organisatie met gelijke kansen voor al haar studenten en personeelsleden. Hiervoor werkte UAntwerpen twee uitgebreide rapporten uit m.b.t. gender bij academisch personeel:

- Strategisch Actieplan 'Duurzaam genderbeleid voor academisch personeel' (februari 2014)
- Gender aan UAntwerpen: Rapport stand van zaken (juli 2018)

Voorliggend rapport geeft een stand van zaken van de genderverdeling voor studenten en academisch personeel. Het rapport biedt inzicht in de weg die al werd afgelegd naar meer gendergelijkheid. Daarnaast kunnen uit deze analyse knelpunten gehaald worden waarop toekomstig genderbeleid zich kan richten.

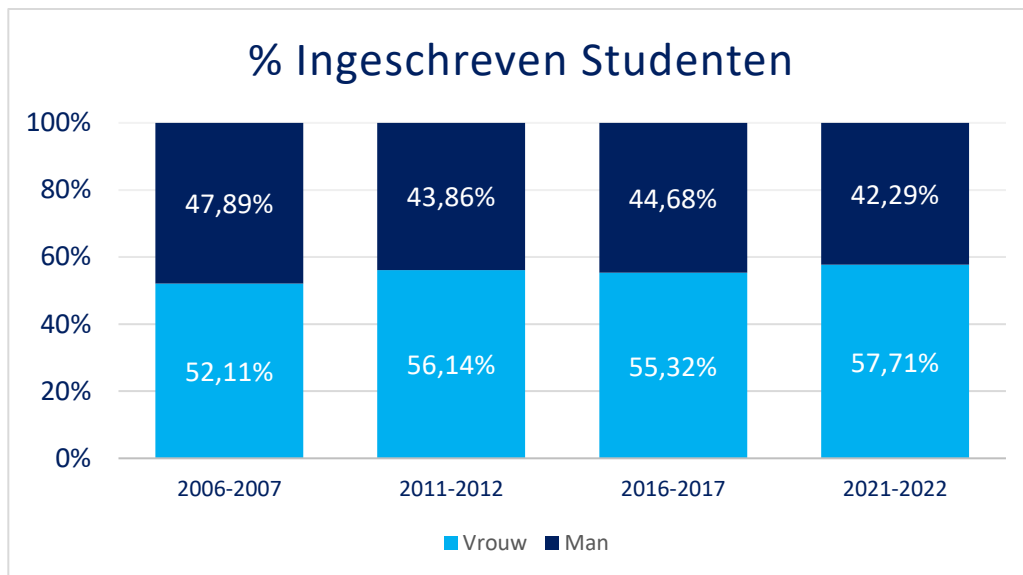
In december 2021 werd het Gender Equality Plan 'Gender aan UAntwerpen' goedgekeurd. Dit document is een samenvatting van de beleidsinspanningen die UAntwerpen neemt ter bevordering van de gendergelijkheid bij haar studenten en personeelsleden.

2. De academische loopbaan: stand van zaken aan UAntwerpen

Het cijfermateriaal in dit rapport is afkomstig uit Power Business Intelligence Systeem Gender (Power BI Gender). Bij de invoering van de nieuwe BAP-structuur op 1/1/23 werd ook de koppeling van specifieke functies aan overkoepelende academische graden herbekeken. Deze oefening heeft ook retroactief impact op data van voor 1/1/2023. Hierdoor zijn kleine verschillen met de cijfers in voorgaande genderrapporten mogelijk. We kiezen er in dit rapport voor om eenzelfde methodologie toe te passen op alle cijfers, zodat we de evolutie van deze cijfers beter kunnen analyseren vandaag en in de toekomst. Gezien cijfers over genderidentiteit ontbreken in het huidige personeelsregistratiesysteem (PeopleSoft) wordt in het rapport enkel gekeken naar juridisch geslacht. De registratie en monitoring is momenteel gekoppeld aan het rijksregister waardoor er enkel binair wordt gemeten. Beleidsmatig vullen we gender breder in en kijken we ook naar genderidentiteit (M/V/X).

Genderverdeling bij studenten

In het academiejaar 2006 – 2007 waren vrouwen goed voor 52,11%¹ van de totale studentenpopulatie. Dit aantal is in de academiejaren daaropvolgend, over het algemeen, verder toegenomen. In het academiejaar 2021-2022 was het aandeel vrouwen in de studentenpopulatie gestegen tot 57,71 %.

Figuur 1: Gestapeld staafdiagram percentage juridisch geslacht (M/V) verhouding bij studenten voor academiejaren 2006/2007 – 2011/2012– 2016/2017– 2021/2022

Wanneer we kijken naar de verdeling van mannen en vrouwen in de verschillende faculteiten, voor de vier referentie jaren, dan zien we dat er faculteiten zijn met een meerderheid aan vrouwelijke studenten (FBD², GGW³, LW⁴, OW⁵, Rechten⁶ en SW⁷) en omgekeerd (TI⁸ en WET⁹). De faculteit Farmaceutische, Biomedische en Dierengeneeskundige wetenschappen is de faculteit met het meeste vrouwelijke studenten (75%). Daar tegenover staat de Faculteit Toegepaste ingenieurswetenschappen die in het academiejaar 2021-2022 17 % vrouwelijke studenten telt. Het percentage van vrouwelijke TI studenten is sinds academiejaar 2018-2019 wel blijven stijgen tot het hoogste percentage ooit in 2021-2022.

¹ De cijfers m.b.t. studenten zijn afkomstig uit Power Bi Gender. We houden in de telling enkel rekening met bachelorsstudenten, masterstudenten en studenten master na master.

² Faculteit Farmaceutische, Biomedische en Dierengeneeskundige Wetenschappen

³ Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

⁴ Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

⁵ Faculteit Ontwerpwetenschappen

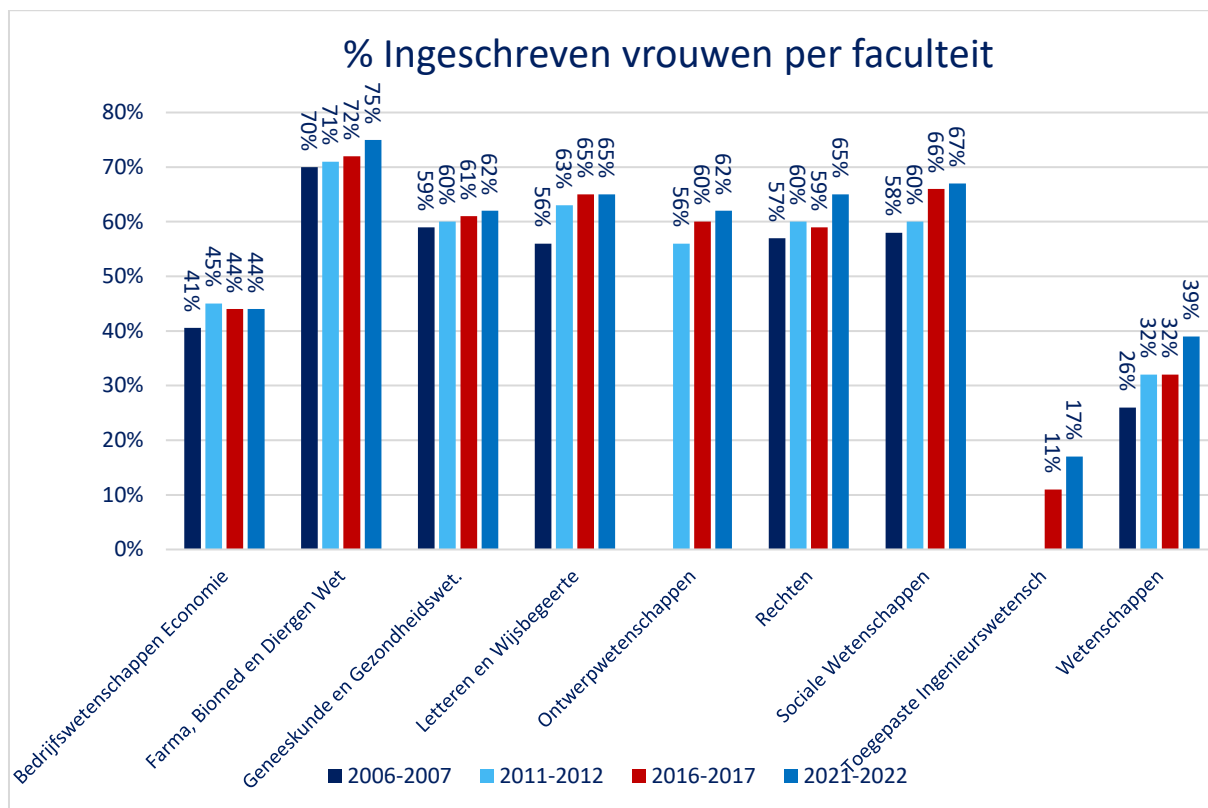
⁶ Faculteit Rechten

⁷ Faculteit Sociale Wetenschappen

⁸ Faculteit Toegepaste Ingenieurswetenschappen

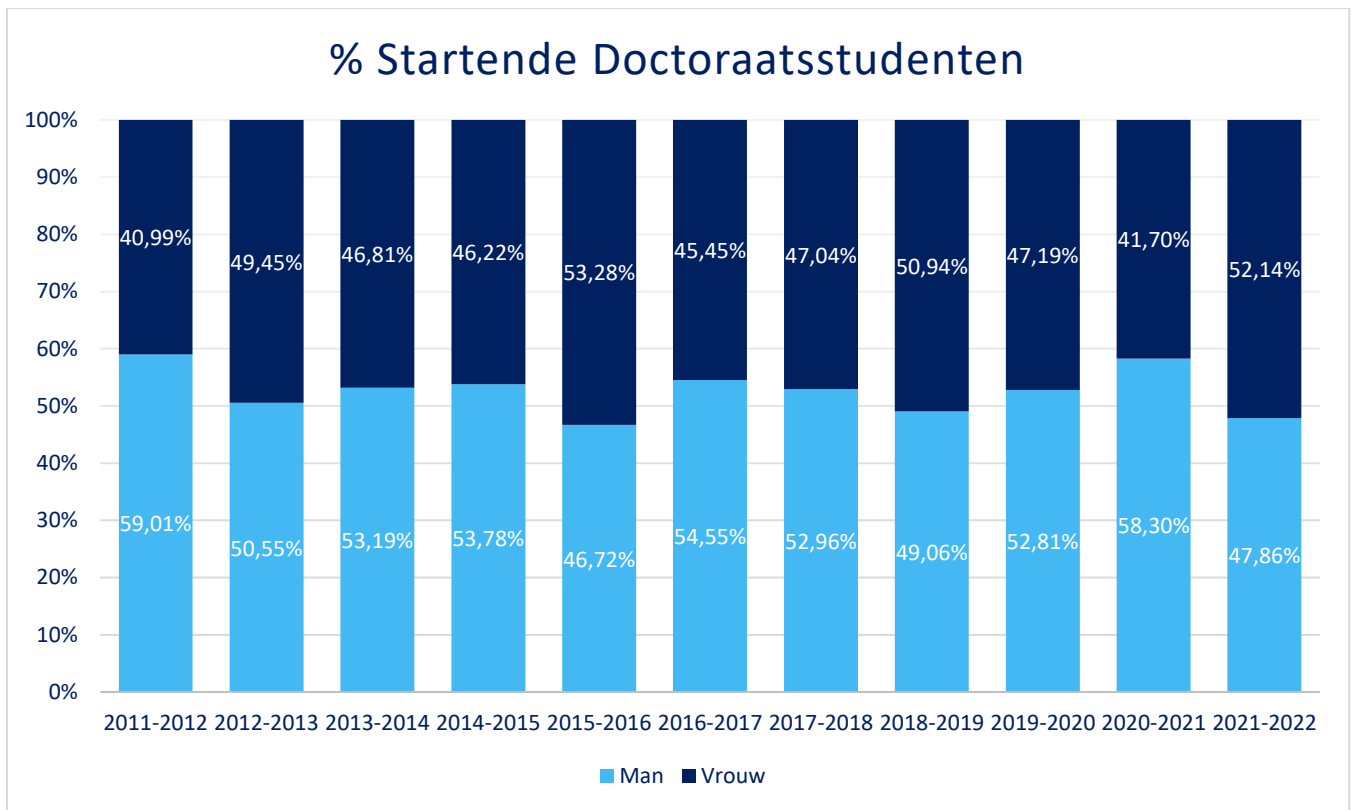
⁹ Faculteit Wetenschappen

Hieronder wordt de evolutie van het aandeel mannen en vrouwen duidelijk. Het percentage aan vrouwelijke studenten nam in elke faculteit over een periode van 15 jaar toe. De ondervertegenwoordiging van vrouwen bestaat onder andere in de faculteit Wetenschappen, die over een periode van 15 jaar nochtans sterk evolueert van 25 % naar 37 % vrouwelijke studenten. Ook de faculteit Letteren & Wijsbegeerte kent een grote stijging en behoort samen met de faculteiten SW, RECH en FBD met de meeste vrouwelijke studenten.

Figuur 2: percentage ingeschreven vrouwen (juridisch geslacht) per faculteit voor academiejaren 2006/2007 – 2011/2012– 2016/2017– 2021/2022

Hoewel het verschil niet erg groot is, blijkt toch uit de cijfers dat vrouwen afgelopen jaar gemiddeld iets vaker een doctoraat startten. Over de laatste 10 jaar zien we weinig evolutie in deze gegevens, het aandeel vrouwelijke doctoraatsstarters schommelt jaar na jaar tussen 45% (met uitzondering van 2020-2021) en 53% zonder dat er zich een duidelijke tendens afschildert.

Figuur 3: Gestapeld staafdiagram percentage juridisch geslacht (M/V) verhouding bij startende doctoraatsstudenten voor academiejaren 2011 – 2022

Genderverdeling bij het academisch personeel

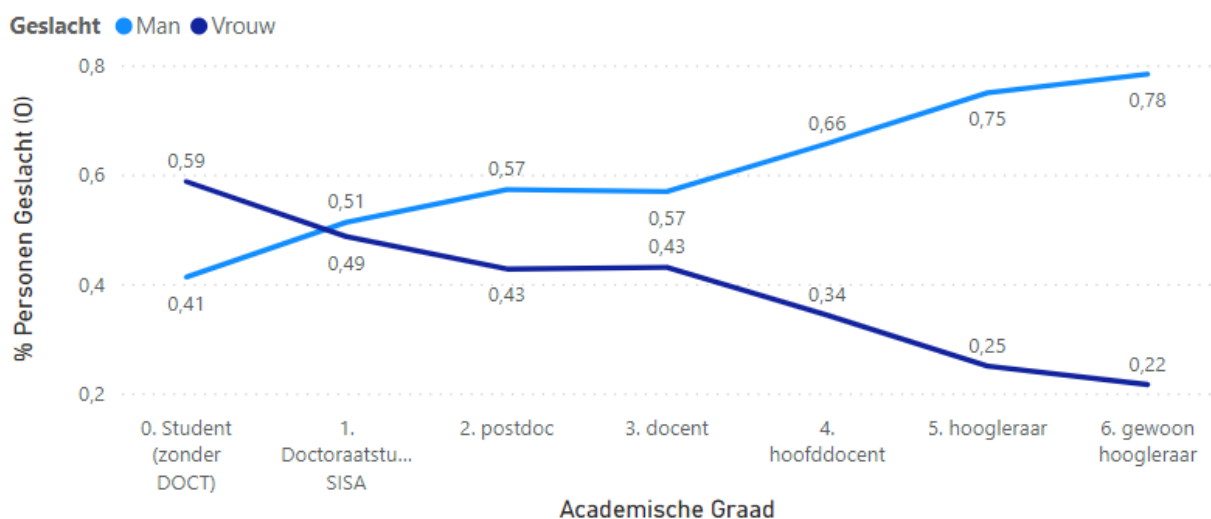
Genderverdeling per academische graad

Een blik op de man-vrouw verhoudingen per academische graad leert echter dat het glazen plafond nog zeer aanwezig is. Het percentage mannen stijgt mee met de academische graad. Het aantal actieve vrouwelijke werknemers neemt elk jaar wel lichtjes toe.

Academiejaar 2021-2022	# Personen				# Voltijds Equivalenten			
	#		%		#		%	
	Vrouw	Vrouw	Man	Man	Vrouw	Vrouw	Man	Man
0. Student (zonder DOCT)	12068	59%	8484	41%	8990,67	58%	6526,45	42%
1. Doctoraatstudent SISA	1124	49%	1185	51%	1140	49%	1198	51%
2. Postdoc	362	43%	485	57%	280,8	41%	406,76	59%
3. Docent	84	43%	111	57%	38,65	38%	62,5	62%
4. Hoofddocent	71	34%	136	66%	44,65	35%	84,4	65%
5. Hoogleraar	40	25%	120	75%	32,3	25%	95,5	75%
6. Gewoon Hoogleraar	32	22%	116	78%	30,7	24%	103,85	77%

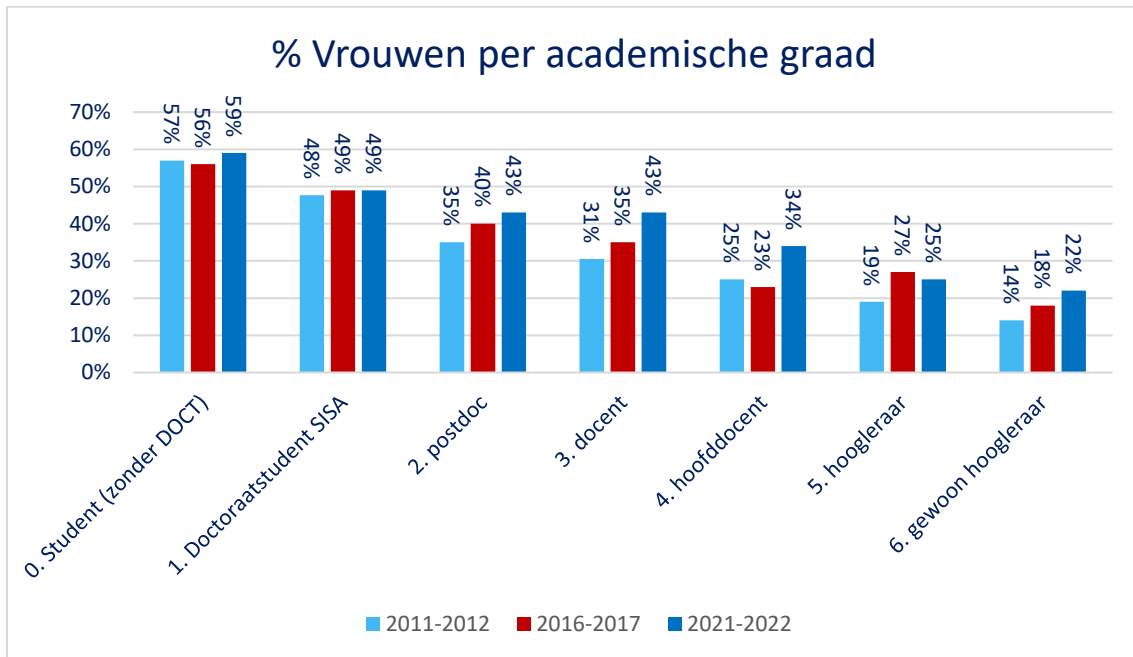
Tabel 1: verdeling juridisch geslacht (M/V) in aantal en VTE in het academiejaar 2021-2022 per academische graad

Het schardiagram geeft duidelijk weer dat de verhouding man-vrouw omdraait bij de doctoraatsstudenten. Bij vrouwen is er een duidelijke daling in de overgang tussen doctoraatsstudent (49 %) en postdoc (43 %). In tegenstelling tot bij mannen, is er geen verschil in de overgang van postdoc (57 %) en docent (57 %). Een tweede opmerkelijke daling situeert zich in de overgang van docent (43 %) naar hoofddocent (34 %). Tot slot is er ook een daling van het aantal vrouwen tussen hoofddocent (34 %), hoogleraar (25 %) en gewoon hoogleraar (22%). Er kan dus een lekkende pijplijn worden vastgesteld in de universiteit. De metafoor van de 'leaky pipeline' of de lekkende pijplijn beschrijft het verschijnsel waarbij het aantal vrouwen in de academische wereld daalt bij iedere carrièrestap.

Figuur 4: Schardiagram percentage juridisch geslacht (M/V) bij academisch personeel per academische graad in het academiejaar 2021-2022

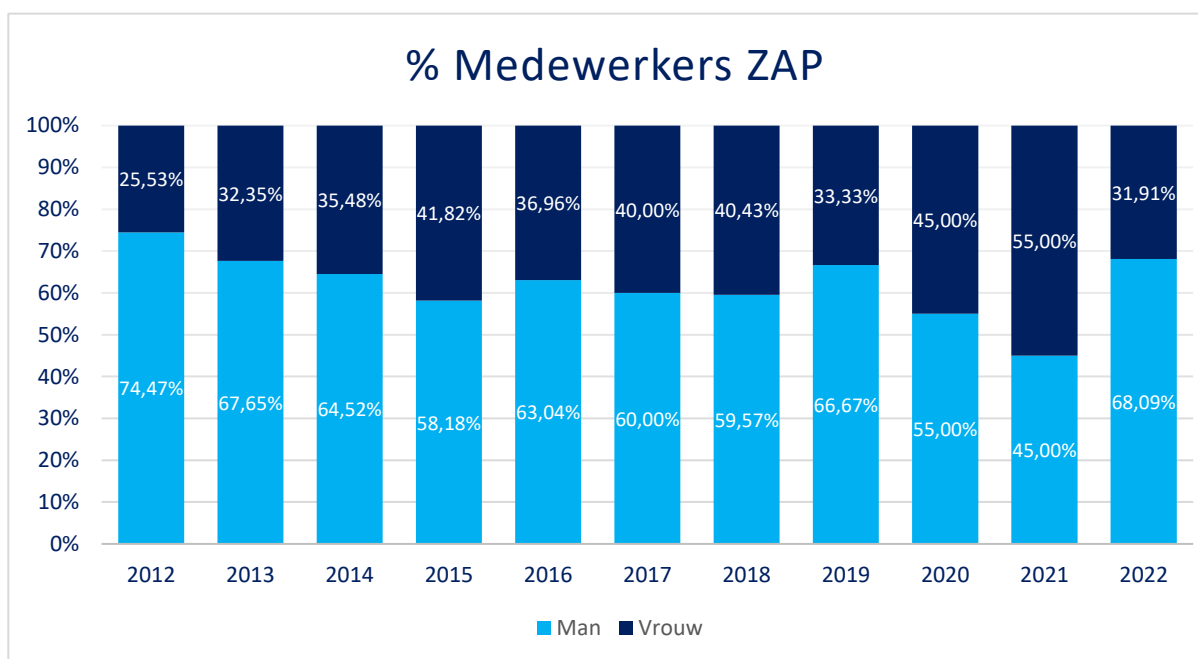
Er is over een periode van tien jaar een toename van het aantal vrouwen op te merken voor elke academische graad. Op tien jaar tijd is het percentage vrouwen bij docenten gestegen van 31 % naar 43 %. Bij hoofddocenten ging dit percentage van 25 % naar 34 %. Ook bij de hoogleraren steeg het percentage vrouwen van 19 % naar 25 %. Bij de gewoonhoogleraren ging dit op tien jaar tijd van 13 % naar 22 %. De toename in de graden docent, hoofddocent en gewoon hoogleraar is voornamelijk toe te schrijven aan de laatste vijf jaar. Het aandeel vrouwelijke doctoraatsstudenten is over de laatste 10 jaar redelijk stabiel net onder de 50% gebleven. Bij de postdocs zien we over de laatste 10 jaar een gestage toename van 35 % naar 43 %.

Figuur 5: percentage vrouwen per academische graad voor academiejaren 2011/2012 – 2016/2017 – 2021/2022

Genderverdeling bij aanwervingen ZAP

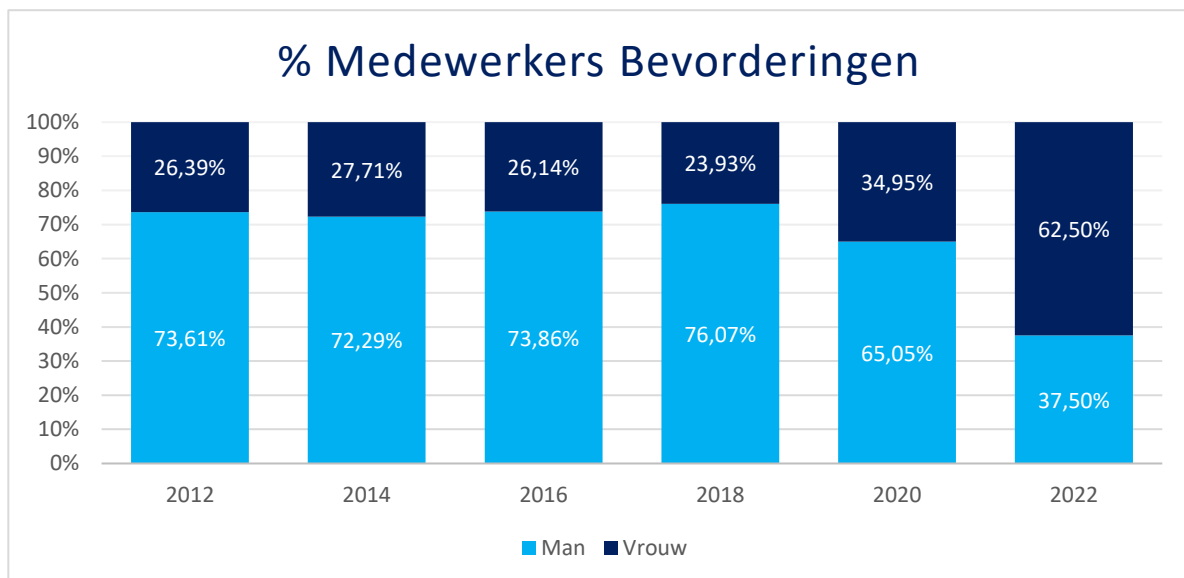
Een van de manieren om het academische korps te vervrouwelijken is via aanwervingen. Tijdens de laatste twee academische jaren (2020-2021 en 2021-2022) werden respectievelijk 40 (22 vrouwen en 18 mannen) en 47 (15 vrouwen en 32 mannen) nieuwe aanstellingen en heraanstellingen bij het ZAP gedaan. Onderstaande figuur toont duidelijk dat het aantal aangestelde vrouwen, na twee jaren sterke toename, vorig jaar een terugval heeft gekend. Terwijl er in 2021 voor de eerste keer meer vrouwen dan mannen werden (her)aangesteld, zien in 2022 het laagste percentage vrouwelijke (her)aanstellingen van de laatste 10 jaar. Het lage totaal aantal aanstellingen zorgt er uiteraard voor dat er grote schommelingen mogelijk zijn van jaar tot jaar.

Figuur 6: Gestapeld staafdiagram percentage juridisch geslacht (M/V) bij aanwerving en heraanstelling ZAP 2012-2022

Genderverdeling bij promoties

Een andere zeer belangrijke manier om voornamelijk hogere academische graden te vervrouwelijken is via promotie van ZAP-leden. Aan de hand van onderstaande staafdiagram¹⁰ van de ZAP-promoties van de afgelopen tien jaar zien we een verhoging van het percentage vrouwen in de laatste twee jaar ten opzichte van de vier voorgaande promotierondes. In 2022 werden zelfs bijna twee keer zoveel vrouwen gepromoveerd als in 2021. Het lage totaal aantal bevorderingen zorgt er uiteraard voor dat er grote schommelingen mogelijk zijn van jaar tot jaar.

Figuur 7: Gestapeld staafdiagram percentage juridisch geslacht (M/V) bij promoties ZAP 2012-2021

¹⁰ In 2021 werd er uitzonderlijk een vervroegde promotieronde voor ZAP leden georganiseerd. Vanaf 2021 zullen promotierondes voor ZAP steeds op oneven jaren worden georganiseerd.

3. De aanwezigheid van mannen en vrouwen in raden en commissies

Sinds 1 oktober 2013 werd het bestaande 'decreet tot wijziging van de bestuurlijke inrichting van de Universiteit Antwerpen' uitgebreid. Het decreet werd uitgebreid met een artikel over genderevenwichten in de Raad van Bestuur, in de verschillende bestuursorganen die uitvoerbare beslissingen kunnen nemen, in de verschillende adviesraden en selectiecommissies. Als minimumnorm geldt dat 'ten hoogste twee derde van de leden mag bestaan uit personen van hetzelfde geslacht'.

Hieronder volgt de samenstelling van de belangrijkste centrale raden aan onze universiteit. Enkel de effectieve stemgerechtigde leden en de voorzitter worden geteld.

Rector

De rector is sinds de fusie van 2003 zonder uitzondering altijd een man geweest. Er hebben zich sinds dan ook geen vrouwen kandidaat gesteld om rector te worden.

Vicerectoren

Sinds 2016 bevat de beleidsploeg van de rector vier vicerectoren. Twee mannen en twee vrouwen, een mooie verdeling.

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2004	1	2	33,33 %	66,67 %
2008	0	1	0,00 %	100,00 %
2012	0	1	0,00 %	100,00 %
2016	2	2	50,00 %	50,00 %
2020	2	2	50,00 %	50,00 %
2022	2	2	50,00 %	50,00 %

Raad van Bestuur

Sinds 2015 is de Raad van Bestuur samengesteld met ten hoogste twee derde leden van hetzelfde geslacht. In 2022 resulteert dit in 11 vrouwen en 15 mannen.

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	3	16	15,79 %	84,21 %
2010	4	14	22,22 %	77,78 %
2015	6	12	33,33 %	66,67 %
2020	11	17	39,29 %	60,71 %
2022	11	15	42,31 %	57,69 %

Bestuurscollege

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	3	7	30,00 %	70,00 %
2010	2	7	22,22 %	77,78 %
2015	3	6	33,33 %	66,67 %
2020	3	4	42,86 %	57,14 %
2022	4	5	44,44 %	55,56 %

Onderzoeksraad

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	1	21	4,55 %	95,45 %
2010	5	16	23,81 %	76,19 %
2015	7	12	36,84 %	63,16 %
2020	8	13	38,10 %	61,90 %
2022	8	13	38,1 %	61,90 %

Onderwijsraad

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	5	10	33,33 %	66,67 %
2010	4	7	36,36 %	63,64 %
2015	6	10	37,50 %	62,50 %
2020	14	14	50,00 %	50,00 %
2022	11	12	47,83 %	52,17 %

Raad Dienstverlening

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	6	11	35,29 %	64,71 %
2010	3	15	16,67 %	83,33 %
2015	9	11	45,00 %	55,00 %
2020	9	10	47,37 %	52,63 %
2022	9	13	40,91 %	59,09 %

College van decanen

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	0	12	0,00 %	100,00 %
2010	1	9	10,00 %	90,00 %
2015	2	9	18,18 %	81,82 %
2020	1	8	11,11 %	88,89 %
2022	2	8	20,00 %	80,00 %

Centrale beoordelingscommissie

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	0	10	0,00 %	100,00 %
2010	5	12	29,41 %	70,59 %
2015	8	17	32,00 %	68,00 %
2020	8	12	40,00 %	60,00 %
2022	8	12	40,00 %	60,00 %

Industrieel onderzoeksfondsraad

	# Mandaten	# Mandaten	% Verdeling	% Verdeling
Jaar	Vrouw	Man	Vrouw	Man
2005	0	14	0,00 %	100,00 %
2010	3	5	37,50 %	62,50 %
2015	3	7	30,00 %	70,00 %
2020	7	9	43,75 %	56,25 %
2022	7	11	44,00 %	56,00 %

Conclusies

Het aantal vrouwelijke studenten blijft jaar na jaar gestaag toenemen. In het academiejaar 2021-2022 volgen 57,71 % vrouwelijke studenten les aan UAntwerpen. Er zijn hierbij grote verschillen tussen de faculteiten. De faculteit Farmaceutische, Biomedische en Dierengeneeskundige wetenschappen is de faculteit met het meeste vrouwelijke studenten (75 %). De Faculteit Toegepaste ingenieurswetenschappen telt dan weer het meeste mannelijke studenten (83 %). De faculteit Wetenschappen kent de grootste verbetering in genderevenwicht over een periode van 15 jaar met een evolutie van 26 % naar 39 % vrouwelijke studenten.

Ondanks een, over het algemeen, grotere instroom van vrouwelijke doctoraatstudenten zien we in het academiejaar 2021-2022 nog steeds meer mannelijke doctoraatstudenten (51 %). Naarmate de academische graad stijgt, zien we bij elke stap een uitval van vrouwen. Hoe hoger de academische positie neemt het percentage mannen toe, wat verwijst naar een lekkende pijplijn binnen de universiteit. Over een periode van tien jaar zien we wel een duidelijke toename van het percentage vrouwen per academische graad.

Zowel aanwerving, heraanstelling en promotie zijn manieren om een meer genderevenwichtig academisch korps te bekomen. Zowel in aanwerving en heraanstelling als bij promotie zien we voornamelijk in 2020 en 2021 een duidelijke toename in het percentage vrouwen ten opzichte van de vorige tien jaar. In 2022 daalt dit percentage vrouwen terug naar 31,91%, het laagste sinds 2012. De daling van het aantal aanwervingen en heraanstellingen van vrouwen wordt in 2022 gecompenseerd door een belangrijke toename van het aantal bevorderingen van vrouwelijke ZAP-leden (van 34,9% naar 62,5%).

Wanneer we kijken naar de raden en commissies die aan het 2/3de genderevenwicht moeten voldoen, zien we dat ze allen hieraan voldoen behalve het College van Decanen. Bij de vicerectoren is er een mooie verdeling van 50-50 %. Er zijn twee mannen en twee vrouwen onder de vicerectoren.